

Informatiememo

Ten behoeve van het voorstel Harmonisatie Minimabeleid 2020 in de Perspectiefnota

Inleiding

Op grond van artikel 8, lid 1 (onder a, b en c) van de Participatiewet heeft de gemeenteraad een verordeningplicht voor het verlenen van de individuele inkomensvoet en de individuele studietoelage. In het kader van de harmonisatie zijn daarom de minimaregelingen van de drie voormalige gemeenten naast elkaar gelegd en de verschillen in beeld gebracht. Vervolgens is gekeken hoe deze geharmoniseerd konden worden en waar mogelijkheden waren de regelingen te verbeteren.

Binnen het proces van de harmonisatie van het minimabeleid is een aantal keuzes te maken:

- De hoogte van de inkomensgrens
- Het aantal regelingen waar gebruik gemaakt van kan worden

De uiteindelijke financiële gevolgen van de te nemen keuzes binnen het minimabeleid zijn moeilijk te begroten. Minimabeleid is een open eindregeling die onder andere afhankelijk is van het bereik van de minima en de hoogte van de aanvragen. Wanneer er wordt ingestemd met een inkomensgrens van 120% en een aantal minimaregelingen zijn de verwachte uitgaven ruim 1 miljoen euro. Met dat bedrag helpt de gemeente ruim 3100 inwoners in een minimasituatie. Voor 2019 is een bedrag van € 904.095,- begroot voor het minimabeleid. Als gevolg van de harmonisering is in 2020 een extra bedrag benodigd van € 140.329,-.

Deze informatienota beoogt helderheid te geven in de gemaakte keuzes van de gemeente West Betuwe en de onderbouwing van het gevraagde bedrag van € 140.329,- zoals die in de Perspectiefnota zal worden voorgelegd aan uw Raad.

• Harmonisatie van de inkomensgrens

De gemeente West Betuwe stelt voor om de inkomensgrens te bepalen op 120%. De gemeenten Geldermalsen en Lingewaal hadden in 2018 al een inkomensgrens van 120% voor alle minimaregelingen. De gemeente Neerijnen kende voor verschillende regelingen verschillende inkomensgrenzen variërend van 100% tot 120%. Door de keuze van 120% gaan de inwoners er niet op achteruit en worden alle inwoners gelijk behandeld. Ook kunnen alle inwoners gebruik maken van dezelfde regelingen. Eén inkomensgrens geeft duidelijkheid en zorgt voor lagere administratieve lasten. Het geeft de inwoner direct duidelijkheid op de vraag of hij in aanmerking komt voor de minimaregelingen. Bovendien kan een inwoner kan een aanvraag doen voor meerdere regelingen tegelijk, waarbij het maar een keer nodig is om het inkomen vast te stellen.

Advies van de Kinderombudsman

De keuze om de inkomensgrens vast te stellen op 120% wordt ingegeven door een advies van de Kinderombudsman. Deze adviseert om regelingen voor kinderen beschikbaar te stellen voor alle kinderen van ouders met een besteedbaar inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. In de handreiking aan de Nederlandse gemeenten voor 'effectief kindgericht armoedebeleid' (2016) adviseert de Kinderombudsman om een Kindpakket samen te stellen. Het pakket met regelingen voor kinderen moet volgens de Kinderombudsman 'beschikbaar zijn voor alle kinderen in een huishouden met een besteedbaar inkomen tot 120 procent van het sociale minimum'.

Met de keuze voor deze inkomensgrens wordt de groep 'werkende armen' bereikt. Uit landelijk onderzoek blijkt dat juist deze groep, met name de gezinnen met kinderen, gebaat zijn bij toegankelijkheid van minimaregelingen. Hierdoor kunnen de kinderen uit deze gezinnen meedoen in de samenleving. Dit sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen op het gebied van armoedebestrijding bij kinderen en geeft invulling aan de Klijnsmagelden voor armoedebestrijding onder kinderen.

- **Harmoniseren van de individuele inkomensvoet**

Op grond van de Participatiewet moet de gemeenteraad een Verordening individuele inkomensvoet vaststellen. De inkomensgrens, de hoogte van de voet en wanneer er sprake is van een langdurig laag inkomen wordt opgenomen in de verordening. In de verordeningen van Geldermalsen, Neerijnen en Avres (Lingewaal) is de periode wanneer er sprake is van een langdurig laag inkomen 3 jaar. Deze is overgenomen in de verordening voor West Betuwe. De hoogte van de voet is een afgeleide van de bijstandsnorm zoals ook al was opgenomen in de verordeningen van Geldermalsen en Neerijnen. Door de keuze voor een afgeleide van de bijstandsnorm ontstaat er direct een link tussen de stijging van de bijstandsnorm en de inkomensondersteuning.

- **Stimuleren van maatschappelijke deelname**

In een aantal huishoudens in de gemeente West Betuwe is onvoldoende inkomen om maatschappelijk te participeren door deelname aan sport of cultuur in brede zin. In West Betuwe moet ongeveer 7% van de huishoudens rondkomen van een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm. In de praktijk blijkt dat deze groep achterblijft als het gaat om maatschappelijke deelname. Daarom wordt voorgesteld een vergoeding van € 250,- voor culturele, maatschappelijke en sportieve deelname voor volwassenen op te nemen in het minimabeleid van West Betuwe. Daarnaast wordt voorgesteld om een vergoeding op te nemen voor het behalen van een zwemdiploma A voor volwassenen. Het behalen van een zwemdiploma A zorgt ervoor dat iemand voldoende zwemveilig is en zich kan redden in onze waterrijke omgeving.

- **Kinderen komen in aanmerking voor incidentele ondersteuning bij sport of cultuur, indirecte schoolkosten, incidentele uitjes en het behalen van een zwemdiploma A**

Daarnaast is het via bovenstaande verordening mogelijk om in aanmerking te komen voor een bijdrage van € 250,-, op jaarbasis, voor incidentele uitjes en indirecte schoolkosten, of een bijdrage in een tweede sport / culturele activiteit in verenigingsverband. Daarnaast zijn er mogelijkheden via Stichting Leergeld voor ondersteuning van kinderen.

Alle kinderen moeten mee kunnen doen, zowel op school als daar buiten. Hiertoe worden de overeenkomsten die alle gemeenten al in 2018 al met het Jeugdfonds sport en cultuur voor sport, cultuur en zwemles, hadden, voortgezet in 2019. Landelijk wordt het Jeugdfonds genoemd in het convenant wat voormalig Staatssecretaris Klijnsma heeft gesloten met de VNG. In dit convenant wordt het Jeugdfonds sport en cultuur genoemd als een van de partners waar de gemeente mee kan samenwerken bij de bestrijding van armoede bij kinderen.

Kanttekeningen

- *Hanteren van een inkomensgrens van 120% kan leiden tot armoedeval*

Inwoners met een inkomen net boven de 120% van de geldende bijstandsnorm komen niet voor alle regelingen in aanmerking. Om de armoedeval enigszins tegen te gaan hanteren we bij de bijzondere bijstand een draagkrachtbepaling, zodat bijzonder noodzakelijke kosten van het bestaan nog wel voor een deel kunnen worden vergoed. Daarbij wordt met een inkomensgrens van 120% wel een grote groep 'werkende armen' bereikt. Daarnaast moeten we voor ogen houden dat welke inkomensgrens er wordt gehanteerd altijd inwoners zijn die "buiten de boot" vallen.

- *Hanteren van een inkomensgrens van 120% voor West Betuwe leidt tot hogere uitgaven t.o.v. 2017 en 2018*

Geldermalsen en Lingewaal hebben per respectievelijk oktober 2017 en januari 2018 de inkomensgrens voor alle minimaregelingen al verhoogd tot 120%. Hierdoor hebben deze gemeenten al de keuze gemaakt voor een inkomensgrens van 120% en ook de financiële consequenties hiervan.

Financiële consequenties

De uitgaven voor minimabeleid zijn moeilijk te begroten. Minimabeleid is een open einderegeling die onder andere afhankelijk is van het bereik van de minima en de hoogte van de aanvragen. Bij de tussentijdse rapportages zal worden bekeken of er bijstelling van de budgetten dient plaats te vinden. Wanneer er wordt ingestemd met een inkomensgrens van 120% zijn de verwachte uitgaven ruim 1 miljoen euro. Hiermee ontstaat een tekort van € 140.329,- ten opzichte van de begroting 2019. Dit bedrag is opgenomen in de Perspectiefnota.

Voor het bepalen van het verwachte aantal aanvragen per regeling is uitgegaan van de potentiële doelgroep. Het CBS houdt bij hoeveel inwoners onder de doelgroep tot een bepaalde inkomensgrens vallen. De laatst bekende cijfers zijn van 2016 (CBS Statline).

Zie hieronder een overzicht de potentiële doelgroep. Het aantal personen is afgerond op honderd.
Toename potentiële doelgroep (personen)¹

	101%	110%	120%	130%
Totaal West Betuwe:	1.500	2.300	3.100	4.000
Totaal landelijk:	908.200	1.336.800	1.695.800	2.037.500
Toename landelijk		X 1,47 (t.o.v. 101%)	X 1,269 (t.o.v. 110%)	X 1,201 (t.o.v. 120%)

Gemeente West Betuwe 2020				
	Begroting GNL 2019	Verwachte uitgaven 2020 bij 110%	Verwachte uitgaven 2020 bij 120%	Verwachte uitgaven 2020 bij 130%
Individuele inkomens toeslag*	€ 57.000,-	€ 82.410,-	€ 121.308,-	€184.881,-
Bijzondere bijstand + individuele studietoelage	€ 561.000,-	€ 545.303,-	€ 691.989,-	€ 831.079,-
Ontvangsten bijzondere bijstand	- € 36.500,-	- €108.682,-	- € 137.917,-	-€ 165.639,-

¹ Zie: <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=83921ned&D1=1&D2=15,18&D3=2,4-8&D4=a&D5=0,163,249,281&D6=I&HDR=T,G2,G3&STB=G4,G5,G1&VW=T>

***Uitgaven kinderen JSF/JCF/JZF	€ 122.500,-	€ 57.391,-	€ 72.830,-	€87.468,-
***Verordening sportieve en culturele deelname 0 – 100 jaar	€ 60.000,-	€ 115.279,-	€ 168.345,-	€ 202.176,-
***Collectieve zorgverzekering minima*	€ 43.000,-	€ 85.369,-	€ 108.474,-	€ 130.265,-
***Stichting Leergeld	€ 2.200,-	€ 10.000,-	€ 15.000,-	€ 15.000,-
***Kledingbank	€ 0,-	€ 1.500,-	€ 1.500,-	€ 1.500,-
***Voedselbank	€ 0,-	€ 2.000,-	€ 2.250,-	€ 2.250,-
***Overige kosten armoedebeleid	€ 95.145,-	€ 0,-	€ 645,-	€ 645,-
Totaal	€ 904.095,-	€ 790.571,-	€ 1.044.424,-	€ 1.289.625,-
Verschil t.o.v. begroting 2019:		€ 108.525,-	*-€ 140.329,-	-€ 385.280,-

*Begroot bedrag is lager omdat in begroting Neerijnen dan wel Lingewaal deze vallen onder de begrotingspost bijzondere bijstand. Indien uitsplitsing mogelijk was is dit gedaan.

**Uitgaven sport en cultuur volwassenen.

***De gemeente West Betuwe stelt voor deze regelingen op te nemen binnen het minimabeleid. Dit zijn optioneel.

*:exclusief indexering